

ROCZ
NIK
LUBUS
KI

26 Z DZIEJÓW POGRANICZA ŚLĄSKO-
WIELKOPOLSKO-LUBUSKIEGO
(XVI-XVIII WIEK)

**ROCZNIK
LUBUSKI**

LUBUSKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE

**ROCZNIK
LUBUSKI
TOM XXVI Cz. 2**

**SZLACHTA POGRANICZA
ŚLĄSKO-WIELKOPOLSKO-LUBUSKIEGO
(XVI-XVIII WIEK)**

Pod redakcją Kazimierza Bartkiewicza

Zielona Góra 2000

Copyright © by
Lubuskie Towarzystwo Naukowe
Zielona Góra 2000

REDAKTOR NACZELNY
Kazimierz Bartkiewicz

KOLEGIUM REDAKCYJNE
Marian Eckert, Leszek Gołdyka, Edward Hajduk,
Tomasz Jaworski, Barbara Kołodziejaska, Regina Orzełek-Bujak,
Wojciech Sitek (Wrocław), Andrzej Toczewski,
Zdzisław Wołk
Sekretarz: Bogdan Idzikowski

PROJEKT OKŁADKI
Witold Michorzewski

TŁUMACZENIA STRESZCZEŃ
Katarzyna Trychoń-Cieślak

REDAKTOR
Ewa Raczyńska-Patalasowa

SKŁAD KOMPUTEROWY
Beata Bukowiec

ISSN 0485-3083

WYDANIE PUBLIKACJI DOFINANSOWANE PRZEZ
KOMITET BADAŃ NAUKOWYCH W WARSZAWIE,
URZĄD MIEJSKI W ZIELONEJ GÓRZE ORAZ WYŻSZĄ SZKOŁĘ PEDAGOGICZNĄ
IM. TADEUSZA KOTARBIŃSKIEGO W ZIELONEJ GÓRZE

Druk: Poligrafia Politechniki Zielonogórskiej

SPIS TREŚCI

I. STUDIA, ROZPRAWY, ARTYKUŁY

KAZIMIERZ BARTKIEWICZ

Szlachta pogranicza śląsko-lubuskiego w okresie wczesnonowożytnym
(XVI-XVIII wiek)11

TOMASZ JAWORSKI

Aktywność gospodarcza szlachty środkowonadodrzańskiego obszaru
pogranicza polsko-niemieckiego w okresie wczesnonowożytnym27

HANNA KOSIOREK

Nowa forma osadnictwa wiejskiego na pograniczu wielkopolsko-lubuskim
w okresie wczesnonowożytnym – osadnictwo „olęderskie”37

DARIUSZ DOLAŃSKI, MAŁGORZATA KONOPNICKA

Stosunki wyznaniowe na pograniczu śląsko-lubuskim w XVI-XVIII wieku ..51

BOGUMIŁA BURDA

Wczesnonowożytne rozwiązania organizacyjne i kadrowe w szkolnictwie
średnim jako czynniki integracyjne na pograniczu
śląsko-wielkopolsko-lubuskim77

TADEUSZ DZWONKOWSKI

Sądownictwo Nowej Marchii za czasów Jana z Kostrzyna105

WOJCIECH STRZYŻEWSKI

Herby szlachty Nowej Marchii w herbarzu Johanna Siebmachera
z 1605 roku115

MAREK NOWACKI

Rodzina von Knobelsdorff na obszarze świebodzińskim. Przykład postaw
szlachty miejscowej wobec spraw śląskich w okresie wczesnonowożytnym ..123

DARIUSZ ALEKSANDER RYMAR

Kariery wojskowe szlachty pogranicza wielkopolsko-lubuskiego
na przykładzie rodziny Bukowieckich herbu Drogosław z powiatu
międzyrzeckiego (XVI – pocz. XIX wieku)149

II. ŹRÓDŁA, MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

DARIUSZ DOLAŃSKI

Duchowni protestancy w księstwie krośnieńskim w XVI–XVIII wieku
(według Siegismunda Justusa Erhardta)173

III. RECENZJE

ANNA POBÓG-LENARTOWICZ, *Kanonicy regularni na Śląsku. Życie
konwentów w śląskich klasztorach kanoników regularnych w średniowieczu*,
Opole 1999, ss. 264 (Małgorzata Konopnicka) 215

Klasztor augustianów w Żaganiu. Zarys dziejów, red. S. Kowalski,
Żary 1999, ss. 318 (Dariusz Dolański) 218

Niemieckie inskrypcje w Polsce, t. I, *Koźuchów*, oprac. W. Krawczuk,
Koźuchów-Kraków 1999, ss. 223, fot. (Stanisław Kowalski) 220

WIESŁAW CHŁOPEK, *Świętoszów wczoraj i dziś*, Żagań 1999, ss. 120
(Zbigniew Janicki) 223

Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 1997–1998, red.
K. Damczyk, M. Demidowicz, Z. Lewicki, M. Szenfeld,
Zielona Góra-Gorzów Wlkp. 1999 (Alfred Rösler) 227

EDWARD RYMAR, *Studia i materiały do dziejów Nowej Marchii i Gorzowa*.
Szkice historyczne, seria *Biblioteczka Nadwarciańskiego Rocznika
Historyczno-Archiwalnego*, t. VIII, Gorzów Wlkp. 1999, ss. 208
(Karolina Korenda) 230

PETER SCHURMANN, *Die sorbische Bewegung 1945–1948 zwischen
Selbstbehauptung und Anerkennung*, Bautzen/Budyšin 1998, ss. 337,
2 mapy, 23 dokumenty; EDMUND PECH, *Die Sorbenpolitik der DDR
1949–1970. Anspruch und Wirklichkeit*, Bautzen 1999, ss. 309, 4 mapy,
15 tabel, 17 dokumentów (Tomasz Jaworski) 233

INHALTSVERZEICHNIS

I. STUDIEN, BEITRÄGE, ARTIKEL

KAZIMIERZ BARTKIEWICZ

Der Adel auf dem Grenzgebiet Schlesiens und des Lebuser
Landes in der Frühneuzeit (16.-18.Jh.) 11

TOMASZ JAWORSKI

Wirtschaftliche Aktivität des Adels auf dem polnisch-
deutschen Grenzgebiet an der Mitteloder in der frühen Neuzeit 27

HANNA KOSIOREK

Zur neuen Dorfansiedlungsform auf dem Grenzgebiet Großpolens
und des Lebuser Landes in der frühen Neuzeit – „Ansiedlung
der holländischen Kolonisten” 37

DARIUSZ DOLAŃSKI, MAŁGORZATA KONOPNICKA

Glaubensverhältnisse auf dem Grenzgebiet Schlesiens und des Lebuser
Landes im 16.-17.Jahrhundert 51

BOGUMIŁA BURDA

Frühneuzeitliche organisatorische Lösungen und Personalentscheidungen
im Sekundärschulbereich als Integrationsfaktoren auf dem Grenzgebiet
Schlesiens, Großpolens und des Lebuser Landes 77

TADEUSZ DZWONKOWSKI

Neumärkisches Gerichtswesen in der Zeit Hansens von Küstrin 105

WOJCIECH STRZYŻEWSKI

Geschlechtswappen der adligen Familien in der Neumark im Wappenbuch
von Johann Siebmacher aus dem Jahre 1605 115

MAREK NOWACKI

Familie von Knobelsdorff auf dem Schwiebuser Gebiet
als Beispiel der Einstellung des lokalen Adels zu schlesischen
Angelegenheiten in der Frühneuzeit 123

DARIUSZ ALEKSANDER RYMAR

Militäraufstieg des Adels auf dem Grenzgebiet Großpolens und des
Lebuser Landes am Beispiel der Familie Bukowiecki mit dem
Geschlechtswappen Drogosław aus dem Kreis Meseritz
(16.Jh. bis Anfang des 19.Jhs.) 149

II. QUELLEN

DARIUSZ DOLAŃSKI

Protestantische Geistliche im Herzogtum Crossen im 16.-18.Jh.

(nach Siegismund Justus Ehrhardt) 173

III. REZENSIONEN 213